

De schoolloopbaan na het Flex College

Monitor Flex College – Derde meting

T. Eimers

R. Kennis

M. Roelofs

beroepsonderwijs
arbeidsmarkt

De schoolloopbaan na het Flex College

Monitor Flex College – Derde meting

T. Eimers
R. Kennis
M. Roelofs

13 maart 2013

© 2013 Kenniscentrum Beroepsonderwijs Arbeidsmarkt, Nijmegen

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, en evenmin in een retrieval systeem worden opgeslagen, zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van het Kenniscentrum Beroepsonderwijs Arbeidsmarkt te Nijmegen.

No part of this book/publication may be reproduced in any form, by print, photo print, microfilm or any other means without written permission from the publisher.

Inhoud

1	Monitor Flex College	1
2	Overbelasten op het Flex College	5
2.1	Bepaling mate en ernst problematiek	5
2.2	VAVO	7
2.3	VMBO	10
2.4	AKA	12
2.5	Eigenwijs	14
2.6	Conclusies	16
3	Diploma en vervolgonderwijs	19
3.1	VMBO	20
3.2	AKA	22
3.3	VAVO	23
3.4	Eigenwijs	26
4	Conclusies en aanbevelingen	29
	Bijlage 1 – Methodiek van de probleempromen	31

1 Monitor Flex College

De leerlingen van het Flex College worden gevolgd in de VSV-monitor regio Nijmegen. Het Flex College is op 1 augustus 2008 van start gegaan en is bedoeld voor risicoleerlingen van 12 jaar en ouder, die in het reguliere voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs binnen het Samenwerkingsverband VO-ROC Nijmegen en omgeving (tijdelijk) geen passende vormen van onderwijs en begeleiding kunnen krijgen. Het onderwijs richt zich op de terugkeer naar het reguliere onderwijs, het behalen van een onderwijskwalificatie of toeleiding naar arbeid. Het Flex College bestaat uit de volgende onderdelen: VAVO, Eigenwijs (samen het Centrum voor Algemeen Vormend Onderwijs), VMBO¹ en AKA (samen het Centrum voor Beroeps- en Arbeidsmarktonderwijs), en de Reboundvoorziening.

KBA heeft inmiddels drie metingen gedaan en deze rapportage heeft betrekking op de derde meting. Deze derde meting staat in het teken van de schoolloopbaan na het Flex College: hoe vergaat het jongeren die het Flex College – met of zonder diploma – hebben verlaten en doorstromen naar vervolgonderwijs? De eerste groep deelnemers van het Flex College heeft twee jaar geleden de stap naar vervolgonderwijs gezet. We hebben die jongeren gevolgd en kunnen een eerste beeld laten zien van de schoolloopbaan na het Flex College.

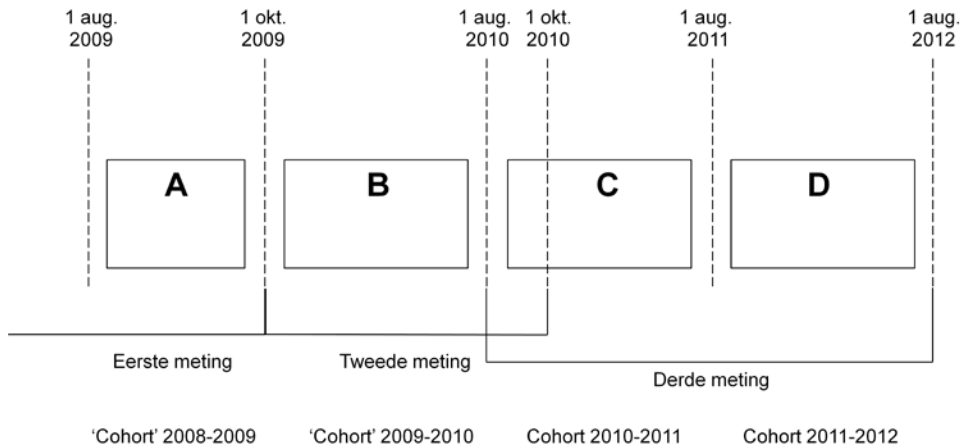
In het voorgaande rapport werd reeds aangekondigd dat voor volgende metingen de overgang zou worden gemaakt naar een *cohortbenadering*. Dat is in deze meting dan ook gedaan. Voor vragen over het bereik van de juiste doelgroep kijken we naar de *instroom* in het Flex College. In het schema hieronder laten we zien dat er inmiddels vier instroomcohorten in de monitor gevolgd worden. Voor vragen over rendement en de overgang naar vervolgonderwijs kijken we naar de *uitstroom*. Elk schooljaar verlaat een groot aantal deelnemers het Flex College. Deze uitstroomjaargangen worden beschreven en verder gevolgd in de monitor.

---

1 In het rapport verwijst VMBO met hoofdletters naar het onderdeel van het Flex College en vmbo met kleine letters naar de onderwijssoort.

Toelichting instroomcohorten

Een cohort omvat alle instroom gedurende een schooljaar. Vanwege een niet eenduidige en consequente registratie van in- en uitstroomdata was het in vorige metingen (nog) niet mogelijk afzonderlijke cohorten te registreren.

De eerste meting omvat groep A: alle leerlingen die bij het begin van het schooljaar 2009-2010 stonden ingeschreven (peildatum 1 oktober 2009). Het gaat om leerlingen die ingestroomd zijn bij het begin van dat schooljaar, maar voor een groot deel ook in de voorgaande jaren.

De tweede meting omvat groep B en een deel van groep C: alle leerlingen die na 1 oktober 2009 zijn ingestroomd in schooljaar 2009-2010 (B) en de groep die nieuw is ingestroomd bij de start van schooljaar 2010-2011 (deel groep C; peildatum 1 oktober 2010).

De derde meting omvat twee cohorten: cohort 2010-2011 (geheel C) en cohort 2011-2012 (D). Alle instroom gedurende een schooljaar wordt bij elkaar genomen als één cohort. Cohort 2010-2011 bestaat uit 436 nieuwe leerlingen en cohort 2011-2012 uit 401 nieuwe leerlingen.² De onderstaande tabel geeft een overzicht van de instroom per onderdeel van het Flex College.

---

² Leerlingen die zijn doorgestroomd/geswitcht van programma, worden bij het betreffende programma niet als nieuwe instroom meegerekend. Het zijn immers leerlingen die al eerder op het Flex College zijn gestart.

Instream per onderdeel Flex College en totaal

Onderdeel FC	Cohort 2010-2011		Cohort 2011-2012	
	Aantallen	Percentages	Aantallen	Percentages
VAVO	296	68	276	69
VMBO	33	8	33	8
AKA	84	19	59	15
Eigenwijs	23	5	33	8
Totaal FC	436	100	401	100

Het VAVO maakt bijna 70 procent van de nieuwe instroom uit. Tussen cohort 2010-2011 en 2011-2012 zijn slechts kleine verschillen zichtbaar. Het aandeel van de AKA is afgenomen, terwijl het aandeel van Eigenwijs is toegenomen.

De tweede meting omvatte in totaal 441 nieuwe leerlingen. Hoewel het niet gaat om een cohort zoals hierboven gedefinieerd, maar om alle leerlingen die tussen 1 oktober 2009 en 1 oktober 2010 nieuw zijn ingestroomd, gaan we er vanuit dat het aantal nieuwe leerlingen vergelijkbaar is met de nieuwe instroom in cohort 2009-2010. Dat betekent dat het aantal nieuwe leerlingen op het Flex College in 2011-2012 met circa 10 procent is afgenomen ten opzichte van de voorgaande twee 'cohorten'.

Toelichting dossieronderzoek

Niet van alle nieuwe deelnemers is dossierinformatie beschikbaar. Binnen cohort 2010-2011 is van 420 leerlingen van het Flex College dossierinformatie verzameld, binnen cohort 2011-2012 gaat het om 255 leerlingen. Voor het VAVO is, binnen cohort 2011-2012, een steekproef getrokken. Onderstaande tabel geeft een overzicht.

Aantal leerlingen en aantal leerlingen waarvan dossierinformatie beschikbaar

	Cohort 2010-2011			Cohort 2011-2012		
	Leerlingen	Steekproef	Dossier	Leerlingen	Steekproef	Dossier
VAVO	296	n.v.t.	294	276	130	129
VMBO	33	n.v.t.	33	33	n.v.t.	32
AKA	84	n.v.t.	70	59	n.v.t.	57
Eigenwijs	23	n.v.t.	23	33	n.v.t.	33
Totaal FC	436	n.v.t.	420	401	255	251

Redenen voor het ontbreken van dossiers zijn onder andere dat de leerling niet ingeschreven is geweest, te kort ingeschreven heeft gestaan om een dossier op te bouwen, slechts één vak (VAVO) heeft gevolgd (en al in bezit van startkwalificatie) of niet deel heeft genomen aan het 'reguliere' programma maar onderdeel was van een bijzonder project (PTN; Preventie Team Nijmegen).

2 Overbelasten op het Flex College

Het bereik is een belangrijke maat voor het succes van plusvoorzieningen, zoals het Flex College. Wordt de doelgroep van overbelaste leerlingen bereikt en zijn de leerlingen van het Flex College ook daadwerkelijk overbelast?

In de vorige meting kwam naar voren dat de onderdelen VMBO, AKA en Eigenwijs bijna maximaal aan de doelstelling voldeden om overbelasten op te vangen. Het percentage overbelasten was zelfs aanzienlijk gestegen ten opzichte van de eerste meting. Het percentage overbelasten in de nieuwe instroom van het VAVO bedroeg 27 procent, dit was een daling ten opzichte van de eerste meting. Het VAVO heeft echter een belangrijk aandeel in de opvang van overbelasten in de regio, omdat dit onderdeel 44 procent van alle ingestroomde overbelasten van het Flex College opneemt.

In de derde meting hebben we gekeken of het bereik van overbelaste jongeren weer hoog is en wat eventuele ontwikkelingen zijn. We beschrijven in dit hoofdstuk eerst de gehanteerde methodiek om de zwaarte van de leerlingenpopulatie te bepalen. Aansluitend gaan we in op de populatie van het Flex College per onderdeel. Met een verdeling van de leerlingen naar de vijf probleemprofielen maken we duidelijk of de onderdelen van het Flex College de juiste doelgroep bereiken.

2.1 Bepaling mate en ernst problematiek

Om de problematiek van de instroom in beeld te brengen, wordt gebruik gemaakt van een methodiek waarmee het mogelijk is om voor elke deelnemer een eenduidig probleemprofiel op te stellen.

Er worden vijf verschillende probleemprofielen bij jongeren onderscheiden:

- Gedragsproblematiek
- Persoonlijke problematiek
- Problemen in de studiehouding/-vaardigheden
- Problemen met het studieniveau
- Loopbaanproblematiek

Soms is het niet mogelijk om op basis van het dossier een profiel op te stellen, veelal vanwege het ontbreken van gegevens. Als er in het dossier geen melding wordt gemaakt van problemen is het profiel 'Geen melding van problemen' van toepassing. Bijlage 1 geeft een uitvoerige beschrijving van de vijf profielen en een toelichting op de gehanteerde methodiek.

Kort gezegd is er sprake van hiërarchisch geordende profielen, zodat voor elk persoon maar één profiel van toepassing is. Gedragsproblematiek gaat boven Persoonlijke problematiek dat weer boven Problemen in de studiehouding/studievaardigheden gaat. Onderaan de ladder staat Loopbaanproblematiek. Een leerling met gedragsproblemen krijgt altijd het profiel Gedragsproblematiek, ongeacht of er ook sprake is van nog andersoortige problemen. Een leerling met persoonlijke problemen komt altijd in het profiel Persoonlijke problematiek, ongeacht andere problemen, tenzij... er sprake is van gedragsproblematiek, want dan was immers het profiel Gedragsproblematiek van toepassing. Zo heeft een leerling met het profiel Problemen studiehouding/vaardigheden bijvoorbeeld problemen met de studiehouding, mogelijk ook niveau-problemen en loopbaanproblemen, maar géén gedrags- en persoonlijke problemen. Logischerwijs geldt voor het profiel Loopbaanproblematiek, dat leerlingen met dit profiel uitsluitend te maken hebben met loopbaanproblemen en met niets anders.

De volgende tabel toont de verdeling van de leerlingen van het Flex College naar de vijf probleemprofielen. Wat opvalt, is de stijging van het percentage leerlingen met het profiel Gedragsproblematiek. Tevens valt op dat het percentage leerlingen zonder problemen gedaald is.

Percentage leerlingen Flex College behorend tot probleemprofiel

	2010-2011	2011-2012
Gedragsproblematiek	30	46
Persoonlijke problematiek	26	21
Problemen studiehouding	12	12
Problemen in niveau	-	-
Loopbaanproblematiek	5	2
Geen melding van problemen	28	20

Overbelaste jongeren

Voor bepaling van het aantal overbelaste jongeren is het van belang om naast de probleemprofielen ook de complexiteit van de problematiek te bekijken. We onderscheiden daarin drie typen:

- enkelvoudige problematiek: er is sprake van één probleem;
- meervoudige problematiek: er is sprake van twee of meer problemen binnen één probleemgebied (bijvoorbeeld alleen gedragsproblemen);
- multiproblematiek: er is sprake van twee of meer problemen uit twee of meer probleemgebieden (bijvoorbeeld gedrags- en persoonlijke problemen).

Hoewel ook één probleem zwaar en ingrijpend kan zijn, geldt voor de bepaling van overbelasting het criterium dat er sprake moet zijn van stapeling van problemen. Tot

'overbelasten' rekenen we leerlingen met meervoudige en multiproblematiek binnen het profiel Gedragsproblematiek en leerlingen met meervoudige en multiproblematiek binnen het profiel Persoonlijke problematiek.

Betrokkenheid hulpverlening

De betrokkenheid van hulpverlening bij de leerling is een belangrijke indicator voor voorkomen en de ernst van de problematiek. Gekeken is naar de betrokkenheid van de volgende hulpverleners of instanties:

- Psychiater, psycholoog
- Arts
- Politie, justitie
- Jeugdzorg
- Schoolmaatschappelijk werk
- Reclassering
- GGZ
- Entrea (jeugdzorg, speciaal onderwijs, ambulante begeleiding)³.

Omdat de vier onderdelen van het Flex College verschillen wat betreft hun leerlingen, maken we in de volgende paragrafen een onderscheid tussen de leerlingen van VAVO, VMBO, AKA en Eigenwijs. We bekijken of de verschillende onderdelen de juiste doelgroep bereiken en inderdaad overbelaste jongeren opnemen.

2.2 VAVO

In de vorige metingen kwam naar voren dat het VAVO wat betreft deelnemerspopulatie afwijkt van de overige onderdelen van het Flex College. Gedrags- en Persoonlijke problematiek kwam bij het VAVO niet alleen minder voor, maar het ging ook vaker om enkelvoudige problematiek. Het percentage overbelasten binnen het VAVO was dan ook een stuk lager dan binnen het VMBO, AKA en Eigenwijs. Deze uitkomst is niet opmerkelijk. Het VAVO wijkt immers ook in haar doelstelling af van de andere onderdelen van het Flex College. Het VAVO is nooit in zijn geheel bedoeld voor overbelasten. Hoewel het VAVO zich tegenwoordig vooral richt op jonge, ongediplomeerde schoolverlaters van het vmbo-t, havo en vwo en daarmee een belangrijke rol vervult in de bestrijding van voortijdig schoolverlaten, is het VAVO niet gericht op de instroom van grote aantallen overbelasten. Uit vorige metingen bleek echter dat er ook binnen het VAVO een aanzienlijke groep als overbelast kan worden aangemerkt. Met name in absolute aantallen gaat het om veel jongeren.

Dat de instroom van het VAVO anders van aard is dan van de overige onderdelen van het Flex College wordt opnieuw zichtbaar in de derde meting.

---

3 De twee laatste instanties, GGZ en Entrea, overlappen deels met de andere genoemde vormen van hulpverlening, maar omdat beide instanties een breed pakket van hulp bieden, zijn ze waar ze afzonderlijk werden genoemd, hier ook apart opgevoerd.

Percentage leerlingen behorend tot probleemprofiel met uitsplitsing naar complexiteit

	2010-2011	2011-2012
Gedragsproblematiek	13	19
Enkelvoudige problematiek	5	5
Meerdere gedragsproblemen	-	1
Multiproblematiek	8	13
Persoonlijke problematiek	27	27
Enkelvoudige problematiek	11	9
Meerdere persoonlijke problemen	4	4
Multiproblematiek	13	14
Problemen studiehouding	14	16
Enkelvoudige problematiek	10	12
Meerdere problemen studiehouding/- vaardigheden	3	2
Multiproblematiek	1	2
Problemen opleidingsniveau	-	-
Enkelvoudige problematiek	-	-
Meerdere niveauproblemen	-	-
Multiproblematiek	-	-
Loopbaanproblematiek	6	3
Geen melding van problemen	39	36
Totaal aantal leerlingen (N)	293	273*

* De steekproef omvatte 130 dossiers. De uitkomsten zijn geldig voor de hele populatie van het VAVO.

Het VAVO kent, in tegenstelling tot het VMBO, AKA en Eigenwijs, een grote groep leerlingen zonder problemen. Deze groep schommelt sinds de start van het Flex College tussen de 30 en 40 procent. Ten opzichte van cohort 2010-2011 komt het profiel Gedragsproblematiek vaker voor in cohort 2011-2012. Het gaat onder meer om leerlingen met faalangst en weinig zelfvertrouwen. De toename van Gedragsproblematiek is met name van toepassing op leerlingen met multiproblematiek. Het lijkt er op dat het VAVO in 2011-2012 geconfronteerd is met een zwaardere doelgroep dan in 2010-2011. Onderstaande tabel bevestigt dit.

Aantal en percentage overbelasten VAVO, 2010-2011 en 2011-2012

	2010-2011		2011-2012	
	Aantal	%	Aantal	%
VAVO	73	25	87	32
- Vmbo-t	13	21	23	44
- Havo	42	28	51	32
- Vwo	18	23	13	20

Binnen het VAVO geldt de verzwarende van doelgroep met name voor de vmbo-opleiding, waar het percentage overbelasten is verdubbeld. De verzwarende komt niet tot uitdrukking als we kijken naar de betrokkenheid van externe hulpverlening. Het percentage leerlingen dat te maken heeft met één of meer vormen van de eerder genoemde hulpverlening (psychiater/psycholoog, arts, politie/justitie, jeugdzorg, schoolmaatschappelijk werk, reclassering, GGZ en Entrea) is bij het VAVO afgenomen van 13 naar 5 procent. Bij de vmbo-opleiding is de daling zelfs het sterkst. Zo krijgt bij het vmbo-t nog 58 procent van de leerlingen hulpverlening, terwijl het in 2010-2011 nog om 76 procent ging. Wellicht zijn de medewerkers van de VAVO in 2011-2012 (beter) in staat de zwaardere doelgroep zelf te begeleiden.

Als we kijken naar het percentage overbelasten sinds de start van het Flex College blijkt dit, na een afname, in cohort 2011-2012 weer ongeveer op hetzelfde niveau te liggen als in de eerste meting (zie onderstaand overzicht).

Aantal en percentage overbelasten in drie metingen

	Eerste meting		Tweede meting		Derde meting: 2010-2011		Derde meting: 2011-2012	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
VAVO	113	34	79	27	73	25	87	32

Alhoewel het VAVO niet per definitie bedoeld is voor overbelasten, kan er ook in cohort 2010-2011 en 2011-2012 een aanzienlijke groep als overbelasten – en dus als doelgroep van het Flex College – worden aangemerkt.

Persoonskenmerken

De verhouding mannen-vrouwen in cohort 2011-2012 van het VAVO is redelijk in evenwicht. In cohort 2010-2011 was met name bij de vmbo-t- en vwo-opleiding van het VAVO de verhouding mannen-vrouwen nog scheef. De gemiddelde leeftijd van de leerlingen op het VAVO is in cohort 2011-2012 iets gedaald ten opzichte van cohort 2010-2011. Deze kleine daling van de gemiddelde leeftijd geldt voor alle leerlingen op het Flex College.

Persoonskenmerken, 2010-2011 en 2011-2012

	2010-2011					2011-2012				
	Geslacht (%)		Leeftijd (gem.)	Leerlingen		Geslacht (%)		Leeftijd (gem.)	Leerlingen	
	M	V		N	%	M	V		N	%
VAVO	51	49	19,0	296	68	48	52	18,6	276	69
- Vmbo-t	62	38	18,4	63	14	54	46	18,2	52	13
- Havo	54	46	18,8	152	35	46	54	18,5	160	40
- Vwo	38	62	20,0	81	19	48	52	19,3	64	16
Flex College	55	45	18,2	436	100	50	50	17,9	401	100

2.3 VMBO

In de vorige meting had 95 procent van de instroom in het VMBO te maken met zware Gedragsproblematiek. Dat was aanzienlijk meer dan in de overige onderdelen van het Flex College. In derde meting komt wederom naar voren dat de populatie van het VMBO wordt bepaald door zware Gedragsproblematiek. Het aandeel leerlingen met het profiel Gedragsproblematiek is in cohort 2011-2012 afgenomen ten opzichte van cohort 2010-2011, maar nog steeds meer dan 90 procent. De overige leerlingen in cohort 2011-2012 worden gekenmerkt door ernstige en/of complexe persoonlijke problematiek. Bij alle deelnemers met het profiel Gedragsproblematiek of Persoonlijke problematiek is sprake van nog andere problemen op andere gebieden, zogenaamde multiproblematiek. Het gaat merendeels om leerlingen met externaliserende gedragsproblemen (bijvoorbeeld agressief, brutaal, druk, storend, provocerend, overschrijdend gedrag), veelal in combinatie met problemen thuis (bijvoorbeeld gescheiden ouders, ruzie, pedagogische onmacht) en/of motivatie-, concentratieproblemen en verzuimproblematiek.

Percentage leerlingen behorend tot probleemprofiel met uitsplitsing naar complexiteit

	2010-2011	2011-2012
Gedragsproblematiek	97	91
Enkelvoudige problematiek	-	-
Meerdere gedragsproblemen	-	-
Multiproblematiek	97	91
Persoonlijke problematiek	-	9
Enkelvoudige problematiek	-	-
Meerdere persoonlijke problemen	-	-
Multiproblematiek	-	9
Problemen studiehouding	3	-
Enkelvoudige problematiek	-	-
Meerdere problemen studiehouding/-vaardigheden	-	-
Multiproblematiek	3	-
Problemen opleidingsniveau	-	-
Enkelvoudige problematiek	-	-
Meerdere niveauproblemen	-	-
Multiproblematiek	-	-
Loopbaanproblematiek	-	-
Geen melding van problemen	-	-
Totaal aantal deelnemers (N)	33	32

Leerlingen met meervoudige en multiproblematiek binnen het profiel Gedragsproblematiek en leerlingen met meervoudige en multiproblematiek binnen het profiel Persoonlijke problematiek rekenen we tot overbelasten. Het percentage overbelasten binnen het VMBO is sinds de start van het Flex College alleen maar gestegen. Was in de eerste meting 85 procent van de nieuwe leerlingen op het VMBO overbelast, in cohort 2011-2012 gaat het om alle leerlingen. Dat betekent dat het VMBO maximaal voldoet aan de doelstelling om overbelasten op te vangen.

Aantal en percentage overbelasten in drie metingen

	Eerste meting		Tweede meting		Derde meting: 2010-2011		Derde meting: 2011-2012	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
VMBO	95	85	35	95	32	97	32	100

Opvallend in relatie tot bovenstaande uitkomsten is de betrokkenheid van externe hulpverlening, in de vorm van psychiater/psycholoog, arts, politie/justitie, jeugdzorg, schoolmaatschappelijk werk, reclassering, GGZ en Entrea. Tussen de eerste en de

tweede meting steeg de betrokkenheid van hulpverlening van 51 naar 83 procent. Niet opvallend in relatie tot de verzwaring van de problematiek binnen het VMBO. In cohort 2010-2011 daalde het percentage leerlingen dat te maken heeft met één of meer vormen van de genoemde hulpverlening echter naar 76 procent en in cohort 2011-2012 zelfs naar 58 procent. De betrokkenheid van Leerplicht is daarentegen toegenomen. Mogelijk hebben de leerlingen van cohort 2011-2012, naast Gedrags- en Persoonlijke problematiek, vaker te maken met verzuimproblemen, waardoor sneller en vaker Leerplicht wordt ingeschakeld. De toegenomen verzuimproblematiek wordt door de contactpersonen bevestigd.

Persoonskenmerken

Het VMBO kent een hoger percentage mannen dan vrouwen. Het percentage mannen is in cohort 2011-2012 zelfs iets gestegen ten opzichte van cohort 2010-2011. De groep wijkt daarmee af van Flex College in zijn geheel waar de verhouding mannen-vrouwen in evenwicht is.

Persoonskenmerken, 2010-2011 en 2011-2012

	2010-2011					2011-2012				
	Geslacht (%)		Leeftijd (gem.)	Leerlingen		Geslacht (%)		Leeftijd (gem.)	Leerlingen	
	M	V		N	%	M	V		N	%
VMBO	61	39	15,1	33	8	67	33	15,1	33	8
Flex College	55	45	18,2	436	100	50	50	17,9	401	100

2.4 AKA

Zowel cohort 2010-2011 als 2011-2012 wordt bepaald door zware Gedrags- en Persoonlijke problematiek. De verhouding tussen de profielen is echter enigszins gewijzigd. Het percentage leerlingen met het profiel Persoonlijke problematiek is fors afgenomen. Hier staat echter een toename van het percentage leerlingen met het profiel Gedragsproblematiek tegenover. Tevens valt op dat cohort 2011-2012 geen enkele leerling zonder problemen kent. In cohort 2010-2011 bedroeg het percentage zonder gemelde problemen nog 6 procent. De veranderingen wijzen op een verzwaring van de doelgroep. De verzwaring komt ook tot uitdrukking in de betrokkenheid van externe hulpverlening. De betrokkenheid van één of meer vormen van hulpverlening is tussen cohort 2010-2011 en 2011-2012 fors gestegen van 56 naar 75 procent.⁴

⁴ Het gaat om de betrokkenheid van de volgende hulpverleners of instanties: psychiater/psycholoog, arts, politie/justitie, jeugdzorg, schoolmaatschappelijk werk, reclassering, GGZ, Entrea.

De doelgroep van de AKA is vergelijkbaar met de doelgroep van het VMBO. Ook de AKA heeft veelal te maken met leerlingen die externaliserend gedrag vertonen. De gedragsproblemen komen merendeels voor in combinatie met problemen thuis (bijvoorbeeld gescheiden ouders, ziekte of gestorven gezinsleden) en/of verzuimproblematiek, motivatie- en concentratieproblemen.

Percentage leerlingen behorend tot probleemprofiel met uitsplitsing naar complexiteit

	2010-2011	2011-2012
Gedragsproblematiek	59	77
Enkelvoudige problematiek	1	-
Meerdere gedragsproblemen	-	-
Multiproblematiek	57	77
Persoonlijke problematiek	31	16
Enkelvoudige problematiek	1	-
Meerdere persoonlijke problemen	1	2
Multiproblematiek	29	14
Problemen studiehouding	3	7
Enkelvoudige problematiek	1	-
Meerdere problemen studiehouding/-vaardigheden	-	5
Multiproblematiek	1	2
Problemen opleidingsniveau	1	-
Enkelvoudige problematiek	1	-
Meerdere niveauproblemen	-	-
Multiproblematiek	-	-
Loopbaanproblematiek	-	-
Geen melding van problemen	6	-
Totaal aantal deelnemers (N)	70	57

Het percentage overbelasten schommelt behoorlijk sinds de start van het Flex College. Na een flinke stijging tussen de eerste en tweede meting en een daling in cohort 2010-2011, is het percentage overbelasten binnen het AKA in cohort 2011-2012 weer gestegen.

Aantal en percentage overbelasten in drie metingen

	Eerste meting		Tweede meting		Derde meting: 2010-2011		Derde meting: 2011-2012	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
AKA	52	79	49	98	61	87	53	93

Persoonskenmerken

Opvallend is de gewijzigde verhouding tussen mannen en vrouwen op de AKA. Was in cohort 2010-2011 slechts circa een derde van het vrouwelijke geslacht, in cohort 2011-2012 gaat het om 46 procent. Het aandeel vrouwen is dus toegenomen en dit leidt ertoe dat de verhouding mannen-vrouwen in cohort 2011-2012 redelijk in evenwicht is.

Persoonskenmerken, 2010-2011 en 2011-2012

	2010-2011					2011-2012				
	Geslacht (%)		Leeftijd (gem.)	Leerlingen		Geslacht (%)		Leeftijd (gem.)	Leerlingen	
	M	V		N	%	M	V		N	%
AKA	66	34	17,3	84	19	54	46	17,0	59	15
Flex College	55	45	18,2	436	100	50	50	17,9	401	100

2.5 Eigenwijs

De betrokkenheid van hulpverlening bij een leerling is, zoals gezegd, een belangrijke indicator voor vóórkomen en ernst van de problematiek. Het percentage leerlingen van Eigenwijs dat te maken heeft met één of meer vormen van hulpverlening⁵ is min of meer gelijk in cohort 2010-2011 en 2011-2012 (respectievelijk 78 en 76 procent). Deze uitkomst duidt niet direct op veranderingen in voorkomen en ernst van de problematiek van de doelgroep. Qua probleemprofielen vertoont cohort 2011-2012 echter enkele opvallende verschillen in vergelijking met cohort 2010-2011. Naast het feit dat het aandeel jongeren met het profiel Persoonlijke problematiek flink is gedaald, lijken de leerlingen met het profiel Gedragsproblematiek en Problemen studiehouding vaker te maken te hebben met enkelvoudige problematiek in plaats van meervoudige of multiproblematiek. Onderstaande tabel geeft een overzicht.

5 Het gaat om de betrokkenheid van de volgende hulpverleners of instanties: psychiater/psycholoog, arts, politie/justitie, jeugdzorg, schoolmaatschappelijk werk, reclassering, GGZ, Entrea.

Percentage leerlingen behorend tot probleemprofiel met uitsplitsing naar complexiteit

	2010-2011	2011-2012
Gedragsproblematiek	52	55
Enkelvoudige problematiek	4	27
Meerdere gedragsproblemen	4	6
Multiproblematiek	43	21
Persoonlijke problematiek	26	18
Enkelvoudige problematiek	13	9
Meerdere persoonlijke problemen	-	-
Multiproblematiek	13	9
Problemen studiehouding	13	15
Enkelvoudige problematiek	4	15
Meerdere problemen studiehouding/-vaardigheden	9	-
Multiproblematiek	-	-
Problemen opleidingsniveau	-	-
Enkelvoudige problematiek	-	-
Meerdere niveauproblemen	-	-
Multiproblematiek	-	-
Loopbaanproblematiek	-	-
Geen melding van problemen	9	12
Totaal aantal deelnemers (N)	23	33

Op basis van bovenstaande cijfers, waaruit blijkt dat de leerlingen van cohort 2011-2012 vaker te maken hebben met enkelvoudige problematiek, lijkt het percentage overbelasten fors gedaald te zijn binnen Eigenwijs. Overbelasten zijn immers leerlingen, die te maken hebben met meervoudige en multiproblematiek. De stapeling van problemen is een belangrijk criterium voor de bepaling van overbelasting. Uit onderstaand overzicht blijkt dat het percentage overbelaste leerlingen binnen Eigenwijs met 25 procentpunt is afgenomen.

Aantal en percentage overbelasten in drie metingen

	Eerste meting		Tweede meting		Derde meting: 2010-2011		Derde meting: 2011-2012	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Eigenwijs	40	66	18	90	14	61	12	36

Contactpersonen van Eigenwijs en de PCL geven aan deze ontwikkeling niet te herkennen. Zij zien geen vermindering van de complexiteit van de doelgroep. De problematiek van de leerlingen lijkt eerder zwaarder te worden dan lichter. Volgens de

contactpersonen heeft de verschuiving naar meer enkelvoudige problematiek mogelijk een administratieve oorzaak.

Persoonskenmerken

Kijkend naar de totale populatie van Eigenwijs, is de verhouding mannen-vrouwen in cohort 2010-2011 redelijk in evenwicht. Er is echter een groot verschil tussen de vmbo-t- en de havo-opleiding van Eigenwijs. De vmbo-opleiding kent veel meer vrouwen, terwijl in de havo-opleiding de mannen oververtegenwoordigd zijn.

Ten opzichte van cohort 2010-2011 is in cohort 2011-2012 het aandeel vrouwen met 10 procent gestegen. Deze stijging kan worden toegeschreven aan de havo-opleiding, waar het percentage vrouwen is gestegen van 31 naar 43 procent. In de vmbo-opleiding van Eigenwijs is het aandeel vrouwen iets gedaald.

Persoonskenmerken, 2010-2011 en 2011-2012

	2010-2011					2011-2012				
	Geslacht (%)		Leeftijd (gem.)	Leerlingen		Geslacht (%)		Leeftijd (gem.)	Leerlingen	
	M	V		N	%	M	V		N	%
Eigenwijs	52	48	16,2	23	5	42	58	16,1	33	8
- Vmbo-t	30	70	15,8	10	2	33	67	15,8	18	4
- Havo	69	31	16,5	13	3	57	43	16,3	14	4
- Vwo	-	-	-	-	-	-	100	18,9	1	-
Flex College	55	45	18,2	436	100	50	50	17,9	401	100

2.6 Conclusies

In dit hoofdstuk hebben we gekeken of het Flex College de juiste doelgroep bereikt en ook daadwerkelijk overbelaste leerlingen opneemt. Onderstaande tabel geeft een totaaloverzicht:

Aantal en percentage overbelasten in drie metingen

	Eerste meting		Tweede meting		Derde meting: 2010-2011		Derde meting: 2011-2012	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
VAVO	113	34	79	27	73	25	87	32
VMBO	95	85	35	95	32	97	32	100
AKA	52	79	49	98	61	87	53	93
Eigenwijs	40	66	18	90	14	61	12	36

De conclusies luiden als volgt:

- De onderdelen VMBO en AKA slagen er goed in om de beoogde doelgroep van overbelasten binnen te krijgen. Sinds de eerste meting is het percentage overbelasten binnen het VMBO gestegen tot 100 procent in cohort 2011-2012. Bij het AKA ligt het percentage overbelasten rond de 90 procent.
- Bij Eigenwijs is er sprake van een bijzondere situatie. Nadat het percentage overbelasten tussen de eerste en tweede meting fors was gestegen, is dit percentage daarna afgenomen tot 36 procent in cohort 2011-2012. De leerlingen lijken vaker te maken te hebben met enkelvoudige in plaats van meervoudige of multiproblematiek. Contactpersonen van Eigenwijs en de PCL herkennen deze ontwikkeling niet. Zij geven aan dat de verschuiving eerder een administratieve oorzaak lijkt te hebben.
- Het VAVO wijkt, wat de deelnemerspopulatie betreft, af van de overige onderdelen van het Flex College. Het percentage overbelasten schommelt rond de 30 procent. Opvallend is de verdubbeling van het percentage overbelasten bij de vmbo-opleiding. Bijna de helft van de vmbo-t leerlingen is overbelast. Hoewel het VAVO niet per definitie bedoeld is voor overbelasten, heeft met name het vmbo-t binnen het VAVO daarin wel een belangrijke functie gekregen.

3 Diploma en vervolgonderwijs

Dit hoofdstuk beschrijft het extern rendement van het Flex College. Het extern rendement is de mate waarin het Flex College erin slaagt om de leerlingen toe te leiden naar een diploma en een startkwalificatie. Bij een deel van de programma's die het Flex College aanbiedt – VMBO, AKA, VAVO vmbo-t, Eigenwijs vmbo-t – kunnen de leerlingen nog geen startkwalificatie halen. Bij deze programma's is het belangrijk dat leerlingen na uitstroom uit het Flex College hun schoolloopbaan vervolgen. Voor het eerste kunnen we nu in de monitor zicht krijgen op het vervolg van de schoolloopbaan na het Flex College.

In de volgende paragrafen beschrijven we per programma het extern rendement en de doorstroom naar vervolgonderwijs. Er komen drie onderwerpen aan de orde:

- Het diplomaresultaat: sluiten de leerlingen hun schoolloopbaan op het Flex College af met een diploma?
- De uitstroombestemming: waar gaan de leerlingen na uitstroom uit het Flex College naartoe?
- Het succes in vervolgonderwijs: zijn leerlingen op de peildatum in het bezit van een startkwalificatie of volgen ze nog onderwijs?

Bij het beschrijven van bovenstaande onderwerpen is gebruik gemaakt van gegevens uit de administratie van het Flex College. Voor sommige programma's zijn onderdelen niet in kaart gebracht, omdat de benodigde gegevens daarvoor bij het betreffende programma niet worden geregistreerd. Voor de ontwikkelingen rondom het behalen van een startkwalificatie is gebruik gemaakt van de onderwijsnummergegevens van DUO. Deze zijn door de gemeente Nijmegen beschikbaar gesteld en hebben betrekking op jongeren die woonachtig zijn in de RMC-regio Nijmegen.

We kijken naar de uitstroomjaargangen, dat wil zeggen naar deelnemers van het Flex College die gedurende een schooljaar zijn uitgestroomd. Dat is een andere benadering dan de instroomcohorten die in het vorige hoofdstuk aan de orde kwamen. Omdat de programma's binnen het Flex College verschillen van duur, blijven sommige deelnemers maar een jaar op het Flex College en andere twee jaar. In dit hoofdstuk richten we ons daarom op de uitstroom per jaar. We kijken daarbij naar drie uitstroomjaargangen, namelijk 2009-2010, 2010-2011 en 2011-2012.

3.1 VMBO

In het totaal zijn in drie jaargangen 139 vmbo-leerlingen uitgestroomd bij het Flex College, gemiddeld 46 per jaar.

Het diplomaresultaat (uitstroom met diploma) ligt gemiddeld op 68 procent. Jaarlijks verlaten gemiddeld 15 leerlingen het Flex College zonder diploma. De onderstaande tabel laat de resultaten per uitstroomjaar zien.

Diploma-resultaat	2009-2010		2010-2011		2011-2012	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Diploma	33	62	37	76	24	65
Geen diploma	20	38	12	24	13	35
Totaal	53	100	49	100	37	100

De uitstroombestemming is voor nagenoeg alle vmbo-leerlingen vervolgonderwijs. Het merendeel gaat naar het mbo. De leerlingen die doorstromen naar het mbo doen dat vrijwel allemaal met vmbo-diploma.

Ongeveer een kwart van de vmbo-leerlingen gaat naar ander vervolgonderwijs dan het mbo. Zij gaan naar het praktijkonderwijs, voortgezet speciaal onderwijs of naar het reguliere VO. Dit zijn bijna allemaal leerlingen die het vmbo op het Flex College zonder diploma verlaten.

Uitstroom- bestemming	2009-2010		2010-2011		2011-2012	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Opleiding	51	96	44	100	36	97
Anders	2	4	-	-	1	3
Totaal	53	100	49	100	37	100

De doorstroom naar vervolgonderwijs is nagenoeg honderd procent. In de monitor wordt gekeken of de leerlingen ook daadwerkelijk starten met de opleiding bij het begin van het volgende schooljaar. Het blijkt dat dat voor bijna alle leerlingen zo is, maar ook dat er elk jaar enkele zijn (2-5 per jaar) die niet meer in het onderwijs staan ingeschreven. De meeste vmbo-leerlingen zijn bij uitstroom nog geen achttien jaar oud en dus nog leerplichtig (of kwalificatieplichtig).

Als indicatie voor het succes in de schoolloopbaan na het Flex College kijken we naar het percentage dat voortijdig schoolverlater (VSV) is. VSV betekent dat een jongere geen startkwalificatie heeft behaald en geen onderwijs meer volgt.

Percentage VSV	Start schooljaar	Na 1 jaar	Na 2 jaar
Uitstroom 2009-2010	8	22	38
Uitstroom 2010-2011	5	33	-
Uitstroom 2011-2012	18	-	-

Er zijn drie meetmomenten, namelijk in oktober van elk schooljaar. De eerste peiling is bij de start van het eerste schooljaar na de uitstroom. De volgende metingen zijn telkens een jaar later. De uitstroomjaargang 2009-2010 kent dus al drie meetmomenten.

Zoals aangegeven zijn de meeste leerlingen bij uitstroom nog leerplichtig. Het percentage VSV ligt daarom direct na de uitstroom relatief laag. Na één jaar stijgt het VSV-percentage en na twee jaar stijgt het percentage VSV-ers nog iets verder.

Van de jaargang 2009-2010 heeft inmiddels 21 procent een startkwalificatie gehaald en is nog 42 procent in opleiding. De resterende 38 procent is VSV-er.

Conclusies VMBO

- Het diplomarendement voor het vmbo ligt relatief hoog, mede gezien de aard van de doelgroep (overbelasten) en het feit dat een deel van de ongediplomeerde uitstroom naar praktijkonderwijs en VSO gaat.
- De doorstroom naar vervolgonderwijs, voornamelijk mbo, is vrijwel honderd procent. Aandachtspunt zijn de enkele, individuele leerlingen die niet doorstromen of niet starten met de opleiding. Het Flex College ziet erop toe dat er een sluitende overdracht is met bijvoorbeeld Jongerenloket of Leerplicht.
- De vmbo-leerlingen die doorstromen naar vervolgonderwijs presteren relatief goed. Het VSV-percentage ligt na twee jaar op 38 procent. Dat is omgerekend naar de meetsystematiek van het VSV-convenant niet veel boven het gemiddelde van mbo-niveau 2 voor de regio.
- Er is geen reden om aan te nemen dat vmbo-leerlingen van het Flex College minder kans op succes hebben in het vervolgonderwijs, dan de gemiddelde vmbo-leerling. Wel is er extra aandacht nodig voor de groep die het niet redt in het vervolgonderwijs.

3.2 AKA

In totaal zijn in drie jaargangen 219 AKA-leerlingen uitgestroomd bij het Flex College, gemiddeld 73 per jaar.

Het diplomaresultaat (uitstroom met diploma) ligt gemiddeld op 38 procent. De onderstaande tabel laat de resultaten per uitstroomjaar zien. Er is een duidelijke stijging in het diplomaresultaat van de AKA. In drie jaar steeg het percentage gediplomeerden van 29 naar 45 procent.

Diploma-resultaat	2009-2010		2010-2011		2011-2012	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Diploma	19	29	26	38	39	45
Geen diploma	46	71	42	62	47	55
Totaal	65	100	68	100	86	100

Met de stijging van het aantal gediplomeerden is ook de doorstroom naar vervolgonderwijs (mbo) toegenomen. In 2011-2012 stroomde voor het eerst meer dan de helft door naar het mbo. Opvallend is dat de uitstroom naar werk relatief laag ligt: over drie jaar tussen 10 en 15 procent. De onderstaande tabel laat dit zien. Voor het uitstroomjaar 2010-2011 waren er administratieve problemen met de registratie van de uitstroombestemming door het Flex College, daardoor is voor een groot deel van de leerlingen onbekend wat hun uitstroombestemming is.

Uitstroombestemming	2009-2010		2010-2011		2011-2012	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Opleiding	24	37	18	26	47	55
Werk	7	11	9	13	13	15
Anders	23	35	5	7	21	24
Onbekend	11	17	36	53	5	6
Totaal	65	100	68	100	86	100

De volgende tabel laat het percentage VSV zien dat na de uitstroom ontstaat (zie toelichting hiervoor bij vmbo).

Percentage VSV	Start schooljaar	Na 1 jaar	Na 2 jaar
2009-2010	70	76	78
2010-2011	58	67	-
2011-2012	57	-	-

Omdat in de definitie van voortijdig schoolverlaten een diploma op mbo-niveau 1 niet als een startkwalificatie telt, geeft het percentage geen goed beeld van het succes van de AKA-opleiding. Wat het percentage wel laat zien is de kans op succes in het vervolgonderwijs. Meestal is dat een mbo-opleiding op niveau 2, die leidt tot een startkwalificatie.

Het blijkt dat het percentage VSV snel oploopt: meer dan de helft van de AKA-uitstroom volgt al bij de start van het nieuwe schooljaar geen onderwijs meer en na twee jaar is dat percentage opgelopen tot bijna tachtig procent.

Van de uitstroom uit 2009-2010 heeft na twee jaar 4 procent een startkwalificatie gehaald en volgt nog 18 procent een opleiding. De leerlingen die zijn uitgestroomd met een AKA-diploma doen het iets beter dan degenen zonder diploma, maar ook voor de gediplomeerden geldt dat het VSV-percentage na twee jaar op ruim 70 procent ligt.

Een positieve kanttekening is dat ten opzichte van het uitstroomjaar 2009-2010 de volgende jaren iets lagere VSV-percentages tonen. Nog altijd is de kans op succes in het vervolgonderwijs echter klein.

Conclusies AKA

- Het diplomaresultaat van de AKA is de afgelopen drie jaar sterk gestegen. Iets meer dan de helft van de uitstroom heeft een diploma gehaald. Opvallend is dat de uitstroom naar werk relatief laag is.
- De doorstroom naar vervolgonderwijs (mbo) is gestegen, maar de kans op succes in het vervolgonderwijs is zeer gering. Slechts enkele leerlingen behalen een startkwalificatie.

3.3 VAVO

In totaal zijn in drie jaargangen 916 VAVO-leerlingen uitgestroomd bij het Flex College, gemiddeld 305 per jaar. Het VAVO omvat drie onderwijstypen, namelijk vmbo-t, havo en vwo. Van de 916 uitstromers kwamen er 509 van de havo, 227 van het vwo en 180 van het vmbo-t.

Niet alle leerlingen op het VAVO komen om een diploma te halen. Sommige komen voor één of meer certificaten, die ze nodig hebben omdat ze die eerder gemist hebben, of om hun reeds behaalde diploma aan te vullen ('profielverbetering'). Het behalen van één of meer certificaten geldt daarom voor hen ook als een positief en beoogd resultaat. Het komt echter ook voor dat een leerling weliswaar opgaat voor het gehele examen, maar niet voor alle vakken slaagt en slechts enkele certificaten haalt. In dat geval is het resultaat niet beoogd en dus minder positief.

In het diplomaresultaat op het VAVO nemen we ook de certificaten mee, maar wel met de kanttekening dat het ook kan gaan om een niet-beoogd resultaat.

Diploma-resultaat VMBO-T	2009-2010		2010-2011		2011-2012	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Diploma	27	48	32	52	35	56
Certificaat	6	11	8	13	17	27
Geen diploma	14	25	20	33	11	18
Onbekend	9	16	1	2	-	-
Totaal	56	100	61	100	63	100

Diploma-resultaat HAVO	2009-2010		2010-2011		2011-2012	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Diploma	76	54	114	66	128	66
Certificaat	21	15	23	13	42	22
Geen diploma	18	13	36	21	25	13
Onbekend	26	18	-	-	-	-
Totaal	141	100	173	100	195	100

Diploma-resultaat VWO	2009-2010		2010-2011		2011-2012	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Diploma	51	70	53	71	55	70
Certificaat	6	8	8	11	14	18
Geen diploma	8	11	14	19	10	13
Onbekend	8	11	-	-	-	-
Totaal	73	100	75	100	79	100

Gemiddeld is het diplomaresultaat voor het VAVO als volgt:

- VMBO-T 52% diploma 17% certificaat= 69%
- HAVO 62% diploma 17% certificaat= 79%
- VWO 70% diploma 12% certificaat= 82%

Van de havo/vwo-ers haalt rond de tachtig procent een diploma of certificaat. Bij het vmbo-t ligt het resultaat op bijna zeventig procent. Het resultaat in het vmbo-t is het afgelopen jaar gestegen: het lag rond de zestig procent en ligt nu boven de tachtig. Een kanttekening is echter dat de stijging voor het grootste deel tot stand komt door de toename van het aantal certificaten.

Door het VAVO binnen het Flex College wordt de uitstroombestemming niet geregistreerd. Voor de bepaling van het succes in het vervolgonderwijs beperken we ons tot de vmbo-t-leerlingen van het VAVO. De havo/vwo-groep heeft grotendeels met het behalen van het diploma ook de startkwalificatie binnen. Voor de vmbo-t-ers geldt dat zij die startkwalificatie in het vervolgonderwijs moeten behalen.

Het percentage VSV geeft aan welk deel van de uitstroom vmbo-t geen startkwalificatie heeft gehaald en ook geen onderwijs meer volgt.

Percentage VSV (alleen vmbo-t)	Start schooljaar	Na 1 jaar	Na 2 jaar
2009-2010	24	30	26
2010-2011	33	33	-
2011-2012	35	-	-

De laatste twee uitstroombestemmingen start tweederde van de vmbo-t-ers met een vervolgopleiding. Een derde stopt en is VSV-er. De leerlingen die aan een vervolgopleiding beginnen doen dat succesvol: zij halen een startkwalificatie of blijven op school. Het VSV-percentage loopt na één en twee jaar niet verder op.

Conclusies VAVO

- Het diplomaresultaat van het VAVO ligt hoog voor havo en vwo.
- Het diplomaresultaat voor het vmbo-t is het laatste jaar gestegen, maar vooral door het meer behalen van certificaten. Het is niet duidelijk of het hier gaat om beoogde resultaten. Met het oog op toekomstige doorstroomrechten naar het mbo is volledige diplomering een blijvend aandachtspunt.
- Ongeveer een derde van de vmbo-t-leerlingen stroomt niet door naar vervolgonderwijs en wordt voortijdig schoolverlater. Hoewel de schoolverlaters van het VAVO niet meegerekend worden in de VSV-statistieken is er maatschappelijk gezien wel een probleem.

- De vaststelling dat een deel van de vmbo-t-ers geen (volledig) diploma haalt en niet doorstroomt naar vervolgonderwijs kan niet los worden gezien van de verdubbeling van het aantal overbelaste jongeren in het vmbo-t. Voor deze groep leerlingen heeft het vmbo-t een extra zware taak en een extra grote verantwoordelijkheid. Het is de vraag of die binnen de context van het VAVO volledig waargemaakt kan worden.
- Leerlingen vmbo-t die doorstromen naar vervolgonderwijs vanuit het VAVO doen het daar goed. Uitval tijdens de vervolgopleiding komt nauwelijks voor.

3.4 Eigenwijs

In het totaal zijn in drie jaargangen 77 Eigenwijs-leerlingen uitgestroomd bij het Flex College, gemiddeld 25 per jaar.

Het diplomaresultaat (uitstroom met diploma) ligt gemiddeld op 55 procent. De onderstaande tabel laat de resultaten per uitstroomjaar zien.

Diploma-resultaat	2009-2010		2010-2011		2011-2012	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Diploma	12	48	14	56	16	59
Geen diploma	11	44	10	40	10	37
Onbekend	2	8	1	4	1	4
Totaal	25	100	25	100	27	100

Ook bij Eigenwijs is er sprake van een duidelijke stijging van het diplomaresultaat. In drie jaar is het percentage gediplomeerden van 48 naar 59 procent gestegen. Het diplomaresultaat is echter nog altijd relatief laag.

Ongeveer de helft van de Eigenwijs-leerlingen stroomt door naar vervolgonderwijs. Elk jaar gaat ongeveer een kwart naar werk.

Uitstroom- bestemming	2009-2010		2010-2011		2011-2012	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Opleiding	11	44	11	44	15	56
Werk	6	24	7	28	6	22
Anders	4	16	7	28	6	22
Onbekend	4	16	-	-	-	-
Totaal	25	100	25	100	27	100

Omdat het absolute aantal doorstromers naar vervolgonderwijs maar klein is, moet enige voorzichtigheid worden betracht met de percentages in de volgende tabel: het gaat maar om enkele leerlingen en één of twee meer op school leidt tot een geheel ander percentage.

Uitstroomjaar	Start schooljaar	Na 1 jaar	Na 2 jaar
2009-2010	52	38	40
2010-2011	79	69	-
2011-2012	45	-	-

Als we naar de jaargang 2009-2010 kijken dan is na twee jaar veertig procent VSV-er. De overige zestig procent doet het goed, want heeft een startkwalificatie (15%) of volgt nog een opleiding (45%).

Conclusies Eigenwijs

- Het diplomaresultaat van Eigenwijs stijgt, maar ligt nog relatief laag.
- Ook de doorstroom naar vervolgonderwijs is beperkt. Omdat meer dan de helft van de Eigenwijs-leerlingen uit vmbo-t-ers bestaat, vormt met name de diplomering en doorstroom naar vervolgonderwijs voor deze groep een aandachtspunt.
- Leerlingen van Eigenwijs die doorstromen naar vervolgonderwijs doen het daar goed. Het percentage VSV-ers stijgt niet naar verloop van jaren.

4 Conclusies en aanbevelingen

1. Net als in voorgaande jaren slaagt het Flex College er uitstekend in om hoofdzakelijk overbelasten toe te laten tot het onderwijs. De situatie bij Eigenwijs is, mogelijk door administratieve redenen, niet geheel duidelijk. Aanbevolen wordt om verder in te zetten op het voeren van een sluitende en eenduidige dossiervorming en deelnemerregistratie. Dat geldt op dit punt voor Eigenwijs in het bijzonder, maar in het algemeen ook voor de andere onderdelen.
2. De instroom van overbelaste jongeren op het vmbo-t van het VAVO is verdubbeld. Bijna de helft van de groep bestaat nu uit overbelasten. Het VAVO heeft binnen het Flex College geen expliciete taak in de opvang van overbelasten, maar het vmbo-t schuift wel sterk op in die richting. Binnen de doelstellingen en mogelijkheden van het VAVO past geen opvang en onderwijs voor overbelasten, in de omvang zoals nu bij het vmbo-t. Aanbevolen wordt om de taak en positionering van het vmbo-t – althans voor het deel van de overlaste leerlingen – te heroverwegen en gedeeltelijk integratie met het overige Flex College te overwegen. Mogelijk dat daarbij ook (opnieuw) naar de samenwerking met Eigenwijs en de Sint Joris-school, waar ook een deel van deze doelgroep zit, moet worden gekeken.
3. De diploma- en uitstroomresultaten van het vmbo (en binnen het VAVO vmbo-t) zijn positief. Opvallend is dat de leerlingen het relatief goed doen in het vervolgonderwijs. Aanbevolen wordt om ook extra aandacht te geven aan de kleinere groep van leerlingen die doorstromen en later toch uitvallen. Wellicht dat zij met passende ondersteuning toch ook voor VSV behoed kunnen worden.
4. De diplomaresultaten van de AKA tonen een stijgende lijn. Ook de doorstroom naar vervolgonderwijs neemt toe. Het blijkt echter dat de AKA-leerlingen slechts zeer zelden succesvol zijn in het vervolgonderwijs. Verreweg de meesten vallen al heel snel uit. Aanbevolen wordt om de AKA binnen het Flex College om te buigen naar eindonderwijs met als doel toeleiding naar werk. Binnen die aanpak moet ruimte blijven voor individuele leerlingen om wel door te stromen naar vervolgonderwijs, maar de focus in de opleiding moet liggen bij werk. Omdat op dit moment, door de veranderende regels binnen het mbo, een dergelijke afweging ook gemaakt wordt binnen het VSO en praktijkonderwijs en omdat met name in het praktijkonderwijs veel relevante ervaring bestaat, wordt tevens aanbevolen om de ombouw van de AKA binnen het Flex College met deze partijen af te stemmen of gezamenlijk uit te voeren.

5. Over de gehele linie is het diplomaresultaat van het Flex College gestegen. Gezien de aard van de doelgroep is dat een opmerkelijke prestatie. De meeste van de leerlingen van het Flex College zijn aangewezen op doorstroom naar vervolgonderwijs. Om dat in de toekomst mogelijk te maken en om hun kansen te vergroten, is verdere verbetering van het diplomaresultaat van belang. Aanbevolen wordt om extra inzet te plegen op verbetering van het diplomaresultaat bij Eigenwijs, vmbo en vmbo-t (VAVO).

Bijlage 1 – Methodiek van de probleempromieften

Er is er sprake van hiërarchisch geordende profielen, zodat voor elk persoon maar één profiel van toepassing is. De typologie bestaat uit vijf hoofdcategorieën (profielen), namelijk gedragsproblematiek,

persoonlijke problematiek, problemen in de studiehouding, problemen met het niveau en loopbaanproblematiek. De zesde categorie bestaat uit overige problematiek. In elk van de hoofdcategorieën vallen diverse soorten problemen.

In het profiel Gedragsproblematiek zijn alle vormen van problemen in het gedrag en sociaalemotionele problemen opgenomen. De meeste geïndiceerde stoornissen, zoals stoornissen in het autistischespectrum en veelvoorkomende stoornissen als ADHD en ADD, vallen binnen dit profiel. Het profiel Persoonlijke problematiek omvat problemen in de thuis- of gezinssituatie, gezondheidsproblemen, inclusief fysieke beperkingen, verslavingsproblemen en financiële problemen.

De genoemde twee profielen hebben betrekking op de persoon zelf en op zijn of haar privésituatie. De andere drie profielen gaan over de studie. Problemen met de studiehouding/vaardigheden omvat problemen rondom motivatie, leenhouding en verzuim. Het profiel Problemen met het studieniveau verwijst expliciet naar problemen door leerachterstanden, een te hoog studieniveau en problemen met de Nederlandse taal. Het laatste profiel van de Loopbaanproblematiek heeft betrekking op studiekeuze-problemen en studiewisselingen, inclusief afstroom.

De namen van de profielen zijn zo gekozen dat ze de hoofdmoot van de problemen binnen het profiel omvatten. Dat pakt niet altijd gelukkig uit, omdat bijvoorbeeld onder de noemer gedragsproblematiek ook een flink deel geestelijke gezondheidsproblematiek opgenomen is. De aanduiding gedragsproblematiek is dan ook geen classificatie van problemen, maar louter een verzamelbegrip.

Het schema hieronder geeft weer welke problemen horen bij welk profiel:

Gedragsproblematiek	<ul style="list-style-type: none"> • agressief, boos, ruziezoeker • brutaal • druk • niet luisteren, zich niet aan regels houden • komt afspraken niet na • pesten • leugenachtig gedrag • onverantwoordelijk (niet aanspreekbaar op gedrag) • beïnvloedbaar • kan niet goed tegen kritiek • geen zelfinzicht • te laag empathisch vermogen, niet in kunnen leven in anderen • wisselend gedrag / labiel • niet leeftijdsadequaat gedrag • onvoldoende impulscontrole • eenzaam • stil, gesloten • faalangst • weinig zelfvertrouwen (laag zelfbeeld) • wordt gepest • problemen met sociale contacten/sociale vaardigheden • niet weerbaar, te weinig assertief • depressief gedrag • star/rigide • communicatieproblemen • problemen met conflicthantering • stress/prikkelgevoeligheid • angsten/paniek • autoriteitsprobleem • andere specifieke problemen • gedragsproblemen / sociaal-emotionele problemen algemeen
---------------------	--

-
- Persoonlijke problematiek
- problemen in thuissituatie/gezinssituatie
    - gescheiden ouders
    - gestorven ouder(s)
    - agressieve ouder(s)/broer(s)/zus(sen)
    - ziekte / handicap ouder(s)/broer(s)/zus(sen) (ook psychisch)
    - verslavingsproblemen ouder(s)/broer(s)/zus(sen) (bv. alcohol, drugs)
    - financiële problemen / schuldsanering thuis
    - ouder(s)/broer(s)/zus(sen) in detentie
    - veel ruzie in thuissituatie
    - pedagogische onmacht bij ouder(s)
    - gezin/opvoeding biedt geen structuur
    - geen steun van thuis
    - in crisisopvang (gezeten)
    - gezinsvoogd
    - leerling/student heeft kind
    - zwangerschap of abortus
    - andere specifieke problemen
  - problemen in thuissituatie algemeen
  - problemen in lichamelijke situatie (medisch/gezondheid)
    - chronische ziekte
    - motorische beperking (bijv. in rolstoel, verlamming, spasmes, evenwichts/stoornis)
    - visuele beperking (bijv. (gedeeltelijk) blind)
    - auditieve beperking (bijv. (gedeeltelijk) doof)
    - energetische beperking (bijv. vermoeidheidsklachten)
    - beperking in spreken of taalgebruik (bijv. stotteren, afasie)
    - geheugenbeperking
    - chronische pijn
    - Niet Aangeboren Hersenletsel (NAH)
    - Aangeboren Hersenletsel
    - andere specifieke klachten
  - problemen / klachten met gezondheid algemeen
  - problemen met verslaving
    - alcoholverslaving
    - drugsverslaving
    - computer/ game verslaving (bv. internet, chatten, (online) games)
    - gokverslaving
    - andere specifieke verslaving
  - verslaving algemeen
  - problemen met financiën
    - schulden
    - onvoldoende inkomen
    - andere specifieke financiële problemen
  - problemen met financiën algemeen
-

Problemen in de studie-
houding / studievaardig-
heden

- motivatieproblemen
- concentratieproblemen
- nooit op tijd werk af (tempo)
- verzuimt / spijbelt veel
- weinig doorzettingsvermogen
- onzelfstandig
- problemen/moeite met plannen
- heeft geen structuur
- andere specifieke problemen
- problemen met studiehouding algemeen

Niveauproblematiek

- problemen met Nederlandse taal
- leerachterstand(en) taal (technisch lezen, begrijpend lezen, spelling ≥ 0.25)
- leerachterstand rekenen (≥ 0.25)
- andere specifieke problemen

Loopbaanproblematiek

- problemen met studie/beroepskeuze
- andere specifieke loopbaanproblemen
- loopbaanproblemen algemeen

Figuur 1 – Overzicht hiërarchische ordening problematiek

